

LUD

NAJWIĘKSZY TYGODNIK POLSKI W AMER. POŁUDN. — ZAŁOŻONY W 1920 R.
"LUD" ("O POVO") O MAIOR JORNAL POLONES DA AMER. LATINA — FUNDADO EM 1920

Curitiba — 13 marca — (março) — 1968 — Nr 2955 — (10/68)

Ważne wypowiedzi

W ciągu ub. tygodnia mamy do zanotowania wypowiedzi trzech wybitnych polityków i m.ż. w. stanu: gubernatora Bahii — Viana Filho, gubernatora paulistańskiego — Abreu Sodré oraz ministra Spraw Zagran. — Magalhães Pinto.

VIANA FILHO wystosował owe pismo do prezesa opozycyjnej partii MODEBRA, apelując o zgodę i współpracę z rządem dla dobra i alikwitowego spokoju n. i. a. kraju. W piśmie tym gubernator Bahii wyraźnie podkreśla, że by dojść do porozumienia i zgody — obydwie strony: rząd i partia opozycyjna muszą zrobić pewne ustępstwa. Tylko w ten sposób można znaleźć wspólną platformę w konstrukcyjnej pracy dla dobra narodu.

Viana Filho wzywa obie strony do wzajemnej tolerancji i lepszego zrozumienia dla stanowiska strony przeciwnej. Należy wg. niego zerwać z dawną niechęcią i z nieufnością, graniczącą z fanatyzmem. Konstruktyną pracą nad rozwojem kraju wymaga atmosfery wolnej od radykalizmu prawicy czy lewicy, wolnej od niebezpiecznych starć partyjnych. Tęto wymaga również obrona esencjalnych zasad demokratycznych.

PAULISTAŃSKI GUBERNATOR walczy także o wewnętrzną pacyfikację kraju, o współpracę między partiami ARENA i MODEBRA. Broni przede wszystkim wolności prasy, radia i telewizji. Przewiduje na inaugurację nowego dziennikarstwa, Abreu Sodré przypomniał zebranym o największym osiągnięciu doby obecnej — Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, z których najważniejszym jest wolne i nieskrępowane pomaganie prawdy, czy wypowiedzenie swej opinii.

Prawo wolnego i nieskrępowanego informowania się, czy wyopiadania się jest pierwszym prawem społeczeństwa prawdziwie demokratycznego. Każdy obywatel, placący podatki, ma prawo wiedzieć, na co one są przeznaczone i w jaki sposób aplikowane! Takie samo prawo ma robotnik, który chce być dobrze poinformowany o planach, projektach i zyskach przedsiębiorstwa czy fabryki w której pracuje. Pożytecznym obywatelom może być tylko ten, który czyta gazety, słucha radia, czy telewizji, wie, gdzie, jakie informacje, które otrzymuje, pochodzą od dziennikarzy, czy spikerów cieszących się swobodą w swych wypowiedziach i opiniach. Dobrze poinformowany obywatel — jest prawdziwym obywatelom. Złe poinformowanie — jest zwykłym poddawaniem.

Jasną jest rzeczą, że gwarancją wolności w wypowiedziach jest informacja druzych z pełnym poczuciem odpowiedzialności. W przeciwnym wypadku ta wolność może być skrepowana względnie wypaczona przez cenzurę, przekupstwo czy interesy osobiste.

MINISTER MAGALHÃES PINTO, zapoznawszy się bliżej z sytuacją wewnętrzną kraju, po długiej nieobecności (dawił za granicą), poru-

sza bardzo ważny problem. Sugeruje mianowicie p. Prezydentowi, by zjednoczył wokół swej osoby wszystkich wybitnych generałów i polityków, którzy mieli decydujący wpływ na zwycięski pochód Rewolucji Marcowej. Wielu bowiem z spośród nich — z tych czy innych przyczyn — pozostało całkowicie na uboczu. Co więcej, wielu przeszło do opozycji, uważając, że Rewolucja obrała inną drogę od tej, o którą właśnie walczyli.

Zanim więc rząd rewolucyjny nawiąże bliższe kontakty z partią opozycyjną,

należałoby najpierw, wg. opinii p. Ministra, zjednoczyć tych wszystkich, którzy brali wybitny udział w Rewolucji, a dziś pozostają poza jej zasięgiem i daleko od rządu. Kto bowiem pragnie żyć w pokoju z sąsiadami, musi najpierw zaprowadzić pokój wśród swych domowników.

Powyższe trzy — tak ważne wypowiedzi nie odnosią — być może — pożądanego skutku. Mają jednak aspekt pozytywny: poinformowanie opinii publicznej o niedomoganiach wewnętrznych państwa i wskazanie środków zdolne niedomaganie te uleczyć.

Migawki ze Świata

● **Amerykańska dywizja ruchoma.** — I dywizja kawalerii powietrznej USA ma do swej dyspozycji 400 helikopterów, by przetrwać oddziały drogą powietrzną w miejscach zagrożone przez Wietkong.

● **Udaremniona interwencja królowej.** — Sąd najwyższy Afryki Południowej nakazał egzekucję 3 czarnych obywateli, pomimo, iż królowa angielska Elżbieta II udzieliła im łaski. Trybunał powyższy zadeklarował niekompetencję królowej.

● **Kandydaci do Nagrody Nobla.** — Brazylia i Portugalia zamierzają przedstawić kandydatów do Nagrody Nobla w osobach Jorge Amado i Ferreira de Castro — ten ostatni jest Portugalczykiem.

● **Katastrofa lotnicza.** — Odrzutowiec pasażerski "Boeing-707", lecący z Chile do Paryża, uległ katastrofie lotniczej nad Centralną Ameryką. Zginęło 59 pasażerów i 4 osób z załogi.

● **Kryzys w Wenezueli.** — Rząd prezydenta Raul Leoniego utracił kierownictwo stanowiska w Senacie i Izbie Deputowanych. Fakt ten może wpłynąć na kłeskę partii rządowej w grudniowych wyborach.

● **"Che" Guevara został zastrzelony.** — Nie ulega już wątpliwości, że "Che" Guevara — ranny i wzięty do niewoli, zastrzelony został w więzieniu przez sierżanta boliwijskiego Terana w okolicznościach dotąd niewyjaśnionych.

● **Czeski generał uciekł do USA.** — Major — generał armii czeskiej Jan Sejna uciekł do USA z synem i przyszłą synową, uwołając ze sobą cenne dokumenty wojskowe.

● **Świat komunistyczny podzielony.** — Konferencja komunistycznych partii w Budapeszcie wykazała jasno, że świat komunistyczny podzielił się na dwa bloki: sowiecki i chiński.

● **Wietkong ma broń nowoczesną.** — Dowództwo USA w Wietnamie przypomina, że obecnie Wietkong posiada: sowieckie tanki PT-76, sowieckie moździerze 81 i 82 mm, pociski 122 i 140 mm fabryczki chińskiej oraz karabiny wielostrzałowe AK-7 również produkcji chińskiej.

● **Dwa "laboratoria" w kosmosie.** — Amerykanie i Sowieci umieścili w kosmosie prawdziwe laboratoria "Ogo-5" i "Zond-4", by zdobyć cenne informacje naukowe odnośnie przyszłych lotów na księżyc.

● **Rozwiązanie konfliktu USA - Korea.** — Jedynym pokojowym rozwiązaniem zatargu USA - Półn. Korea w sprawie statku "Pueblo" byłaby oficjalna nota USA, w której Stany Zjednoczone przyznają się do winy, dając pełną satysfakcję Korei Półn. Takie są wymagania Korei.

● **Nixon skończy wojnę.** — Republikański kandydat na prezydenta USA — Richard Nixon obiecał skończyć z wojną w Wietnamie w wypadku swego wyboru. Według niego, największym błędem Johnsona był brak energicznej akcji w początkowej fazie wojny.

● **Zjazd Paku Warszawskiego.** — W Warszawie odbył się zjazd delegatów państw socjalistycznych należących do Paku Warszawskiego. Głównymi tematami zjazdu było: bezpieczeństwo Europy, wojna w Wietnamie i rozbrojenie światowe.

● **Cała Polska na meczu.** — Rewanżowy mecz piłki nożnej rozegrany zostanie na stadionie w Chorowizie 13 marca, między Manchester United a Górnikiem — o Puchar Europy, — ściągając na siebie uwagę całego kraju.

● **Wojskowi przeciw Nowotnemu.** — Uleccza genera. Sejana do USA wywolała istną burzę wśród wojskowych czeskich, domagających się ustąpienia prezydenta państwa Antonin Nowotnego, wmięsanego w to sensacyjne wydarzenie.

● **Następcą kardynała Spellmana.** — Papież Paweł VI zamianował nowego arcybiskupa Nowego Jorku w osobie biskupa Cooke, dotychczasowego sufragana archidiecezji nowojorskiej.

Funkcjonariusze publiczni

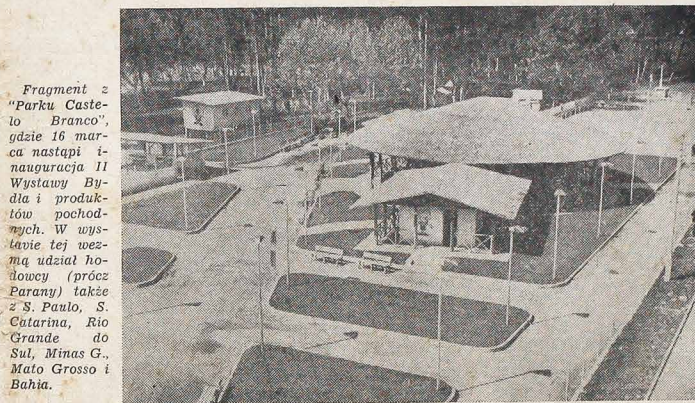
Brazylia liczy obecnie 700 tysięcy urzędników federalnych, na utrzymanie których Skarb państwa wydaje rocznie 5 bilionów nowych kruczerów. Istnieje projekt rządowy, by zmniejszyć liczbę urzędników o 10 procent przenosząc ich w stan spoczynku z pensją miesięczną. Zarządzenie to przewidziane zostało przez prawo o reformie administracyjnej pozwalającej rządowi zaoszczędzić co najmniej 500 milionów nowych kruczerów.

MDB paulistańska zagrożona

Jest prawie pewne, że prezydent São Paulo — Faria Lima wstąpi do rządowej partii ARENY, a wślad za nim ma pójść 27 deputowanych paulistańskich, na 47 istniejących. Jeśli do tego dojdzie, opozycyjna partia MODEBRA dozna prawdziwej klęski, gdyż jej szeregi zostaną mocno przetrzebione. By tej ewentualności zapobiec, kierownicy partii przygotowują listę tych członków, którzy zobowiązać się mają do solidarności partyjnej.

Spotkanie Lacerdy z Tuthill'em

Ambasador USA w Brazylii — John Tuthill był gościem Carlos Lacerdy, który zaprosił ambasadora na obiad do własnej rezydencji. Spotkanie to odbiło się nieprzejmującym echem w kłach rządowych, choć Itamaraty nie wysłało żadnej noty do ambasady USA z tego powodu. W Waszyngtonie spotkanie to uważa się za rzecz naturalną. Każdy dyplomata musi mieć wolną rękę w zapoznaniu się z różnymi prądami politycznymi danego państwa.

Fragment z "Parku Castelo Branco", gdzie 16 marca nastąpi inauguracja II Wystawy Bydła i produktów pochodnych. W wystawie tej wezmą udział hodowcy (prócz Parany) także z S. Paulo, S. Catarina, Rio Grande do Sul, Minas G., Mato Grosso i Bahia.

Oplaty pasażerów

Ministerstwo Lotnictwa w wydaniu rozporządzenie na pobieranie opłat od pasażerów podróżujących samolotami — także te przeznaczone będą na ulepszenie instalacji na wszystkich lotniskach krajowych.

Trzęsienie ziemi na północy

Stan Rio Grande do Norte nawiedzony został dość silnym trzęsieniem ziemi. Na powierzchni ziemi w czterech municypaliach ukazały się znaczne pęknięcia, którym towarzyszył podziemny głuchość loskot. Przeszraszona ludność opuszcza pospiesznie zagrożone obszary, przenosząc się do innych okolic. Jeśli władze stanowe nie pozwolą odpowiednich środków, cztery municypalia obejmujące 30 tys. mieszkańców oraz powiechnie 829 hektarów wyłudnią się, narażając na wielką stratę produkcję rolną obliczoną na 3,4 tys. ton bawełny, 3 tys. ton fizyonu, 6 tys. ton kukurydzy itp.

Czeski gen. Jan Sejna, który niedawno uciekł do USA — lat 40, jest oficerem najwyższej rangi, jaki opuścił szeregi komunistów, chroniąc się na Zachodzie. Władze czeskie oskarżają go o sprzeniewierzenie 3 tys. dolarów z funduszu publicznego.

Nowe przepisy ruchu kołowego

Do końca czerwca br., ukażą się nowe przepisy odnoszące się do ruchu kołowego, jak również do wyrobienia książeczki z prawem jazdy. Przepisy te mają na celu zagwarantować większe bezpieczeństwo na szosach brazylijskich, wymagając od kierowców pilnego dbania o stan swego samochodu i wniegno trzymania się przepisów drogowych.

Nowy model samochodu

Samochodowe przedsiębiorstwo w Brazylii — CHRYSLER — wypuściło na rynek 2 nowe modele samochodów pod nazwą: "Esplanada" i "Regencia". Nowe te wozy posiadają najnowocześniejsze urządzenia wewnętrzne, gwarantujące wygodę i bezpieczeństwo pasażerów.

Reforma administracyjna

Ministerstwo Planowania rozpoczęło już reformę administracyjną, mając głównie na uwadze przeprowadzenie decentralizacji. Cytł rozdzielić funkcje państwowe skupione dotąd w rękach organów centralnych pomiędzy organy terenowe, dając im szerszy zakres działalności.

Polski teatr niemy w S. Paulo

W październiku br. wystąpi w paulistańskim teatrze municypalnym polski zespół teatralny, złożony z 30 artystów. Zespół ten zdobył pierwsze miejsce na międzynarodowym festiwalu w Edynburgu — w Anglii w 1966 r. Pantomima i balet tego zespołu cieszą się zasłużoną sławą. Natomiast w kwietniu przyszłego roku popisywać się będzie w Brazylii Polska Orkiestra Symfoniczna w Warszawie, która objechała w swym tournée cały prawie świat.

Wypowiedzi kardynała Roy'a

Arcybiskup Quebec, kardynał Maurice Roy, przewodniczący Papieskiej Komisji Sprawiedliwości i Pokoju, udebielił prasie brazylijskiej wywiad, w którym poruszył najważniejsze problemy dzisiejszego Kościoła, spośród których na pierwszy plan wybiła się sprawa społeczna. Obowiązkiem Kościoła, powiedział kardynał, jest mobilizować opinię społeczną i władz rządowych, by wszyscy obywatele, zwłaszcza ci najbiedniejsi, uczestniczyli w rozwoju ekonomicznym kraju w imię sprawiedliwości społecznej. Kościół popiera z jednej strony nadużycia liberalizmu na niekorzyść społeczności, z drugiej strony potępia gwałcenie godności osoby ludzkiej mającej na widoku dobro państwa. Przez otwarty dialog między Kościołem a władzami rządowymi można ten trudny problem harmonijnie rozwiązać.

Brak i nadmiar opadów deszczowych

Północne obszary Stanu Minas Gerais oraz południowe połacie Bahii od kilku dni nawiedzone zostały ulewami deszczami. Powódź zniszczyła już 500 domów, pozostawiając bez dachu nad głową ponad 50 tys. osób Tymczasem w Santa Catarina i Rio Grande do Sul panuje susza. Brak wody dla bydła, a większość studentów pozostaje nieczynna. Szkody w podłach rolnych będą znaczne.

Polscy Księża w Brazylii

KS. GRABOWSKI WŁADYSŁAW — 1844 - 1896

Wedle ksiąg parafialnych i archiwum w Abranches lądował w Rio de Janeiro 26. 10. 1878, przybywając z Królestwa zaboru rosyjskiego. Na usilne prośby osadników polskiej wsi, wziął się do trudnego zadania zorganizowania parafii. Podjął się trudnego zadania zorganizowania parafii. Podjął się trudnego zadania zorganizowania parafii.

Roczniki obywateli Zgromadzeń 1906, str. 251, wspomina i zachęca do trudności: "Nic zgoda nie było przygotowania na przyjęcie księdza; ludzie musieli wybrać z siebie kogoś, ktemu powierzono starania o wszystkie potrzebne do zaopatrzenia parafii na sposób parafialny. Zadanie księgowych było bardzo trudne. Nie wahał się o tym mówić, chwalił go i zbawienie dusz. Pierwszą potrzebą było nabywanie ziemi i zbudowanie choć tymczasowego domu dla księdza mieszkać na komornym". Prace były opornie, bo ksiądz pokazywał się licznie i skutecznie. Nabyto ziemię od owego Gozdzińskiego, postawiono skromną plebania, doprowadzono do stanu normalnego; sprawiono dzwonnik 20 milów i poświęcono cmentarz w dniu 12 października 1906.

Grabowski widząc dobre chęci swoich owieczek, na datki kościelne pożyczki pieniędzy ze swojej kasy. W roku 1880, 25 maja, Abranches gości i wderł się w Santa Candida cesarza Dom Piotra II wraz z rodziną. Kolonia polska zyczącym staropolskim przywilejami, monarchie solą i chlebem. Dom Pedro II zapoznaje się z prawą, młocką, codziennym trudem osadnika. Parafialna wyrażona z okazji przyjęcia: "Pela brilhante palavra e pelo radioso futuro da nossa querida Nova Polónia, o Kalendarz Gazety Polskiej z 1933, anonimowy "Józef nador" wspomina i opisuje księgi w Abranches "Bóg stary, z gliny lepiący; na kamiennym podmurowaniu, w wysokim i metr szerkim. Podmurowanie wystawało w natrz kościoła na dwie palmy i wyglądało jak przybawa w szych lepiących w Polsce. Na tej przybzie składali kolonistów swe kapłusze. Księża byli kryty ciężką dachówką kształcie rynekien... Ks. Grabowski posiadał służącego nistranta, który podaje charakterystykę Ks. proboszcza, szorstki, gwałtowny, niezrównowagowany, raz dobry to złego. Po trzech latach Ks. Grabowski opuszcza Abranches 1881, udaje się do USA, przyjmując parafię w Polonia, Wąsin do 1889. Następnie w Stevens Point 1889-91, Menz Benevent i Hull w parafii św. Kazimierza, tu po ataku cymowym zakończył życie w dniu 23. 2. 1896. Został jedynym chowany w Polonia, gdzie pozostawił najlepszą pamięć chwili zgonu liczył 52 lat życia.

Ks. Jan Pitoń

Potwierdzenie odbioru pieniędzy

Józef Pogorzelski (CENTENARIO), Dr Kazimierz Kwiecień (RIO DE JANEIRO), Ks. Leon Lisiewicz (PORT ALEGRE), Ks. Feliks Stefanowicz (IRATI), José Barz (MARCELINO RAMOS), João Dubiel (ANTONIO OLIVEIRA), Edmundo Lubawski (MASSARANDUBA), Stanisław (LONDRINA), Julian Henryck (ESPIRITO SANTO), Bukowski (CAMPO MOURÃO), Olgierd Czartorski (RIO JANEIRO), Halina Bergmann (S. PAULO), Casimiro brychtop (GUARAPUAVA), Michał Sekula (GUARAPUAVA), Franciszek Czarnobaj (SEBERRI), Jan Gwadera (CIANOURA), Lourenço Janiszewski (VERA GUARANI), Constante (AGUIA BRANCA), Albert Maslon (S. PAULO), Casimiro Mazur (PINARE), Feliks Polonin (RIO GRANDE), Raubo (OSASCO), Miguel Trusz (PORTO ALEGRE), Czeszotko (PORTO VITORIA), Ricardo Kujawski (SALES), August Felski (POLAQUA), Adam Podemski (VA PRATA), Paulo Dolinski (FELIPE SCHMIDT).

OFIARY NA FUNDUSZ "LUDU"

- Alfredo Narloch z Kurytyby
- Alberto Maslon z São Paulo
- Jan Strugała z Catanduvas
- Helena Marciniowska z Kurytyby

BOA VIAGEM - Excursões Passagens e Transportes

Biuro Podrózowe z siedzibą w Rio de Janeiro (Guanabara), avenida Churchill, 109 cj. 302/3 zamawia, że jest do dyspozycji Szanownych Czytelników "Ludu" w załatwianiu wszelkich spraw związanych z podróżami w Brazylii lub zagranicę: bilety samolotowe, autobusowe, wyrobienie paszportów, wizy, jazdowych lub wjazdowych, organizowanie wycieczek indywidualnych i zbiorowych w Brazylii, do Stanów Zjednoczonych i do Europy.

WIELKA WYCIECZKA SAMOLOTOWA do Polski. Ziemi Świętej zwiedzając również Rzym, Paryż, Londyn, Ateny, Madryt i Amsterdam z możliwością powrotu przez Nowy York. Wyjazd z Rio de Janeiro 30 czerwca, powrót 29 sierpnia. Cena około US\$ 1.580 albo mniej w zależności od ilości zgłoszonych osób. Wielkie ulasknienia płatności. Informacje i wpisy - Boa Viagem Excursões, Passagens e Transportes - Avenida Churchill, cj. 302/303 w Rio de Janeiro (Guanabara). Udzielamy wszelkich informacji, bezpłatnie, zwracając pocztą.

ZAWIADOMIENIE

Stosownie do przepisów Statutu, paragraf 2, dnia 17 marca br. - o godz. 15-tej - odbędzie się w Warszawie zebranie Polskiej Grupy Folklorystycznej w Warszawie, celem wyboru nowego Zarządu na bieżący rok. Dr Edward Żelak - prezes.

PLAC POLSKI

Mają lecz piękny i sympatyczny jest Plac Polski przy wyjeździe z Kurytyby do São Paulo lub Paranaguá. Przejężdżając tamteady, nigdy nie zapomniany oglądając go z bliska. Jednej rzeczy brak na Polskim Placu: 3 lub 4 ławeczki, by można sobie usiąść i trochę podumać czy odpocząć. Polonia Kurytybska ma ludzi zamożnych, firmy bardzo dobrze prosperujące. Wystawienie tych ławeczek nie będzie takie drogie. Stać nas na to. Pomyślmy o tym, a pozwolimy od Prefekta otrzymamy z łatwością.

Rekolekcje Wielkopostne w Kościele Sw. Wicentego

W dniach 4-go, 5-go i 6-go kwietnia br. to jest czwartek, piątek i sobotę przed niedzielą Palmową odbędzie się w Parafii Polskiej przy Kościele św. Wicentego w Kurytybie rekolekcje wielkopostne. Nauki będą głoszone przez Misjonarza Ks. Zygmunta Piotrowskiego w godzinach wieczornych.

O godzinie 19.30 Gorzkie Zale i o godzinie 20-tej kazanie. W piątek i sobotę po kazaniu będzie okazja do spowiedzi. Uroczyste zakończenie rekolekcji - w Niedzielę Palmową na Mszy św. o godzinie 10.30.

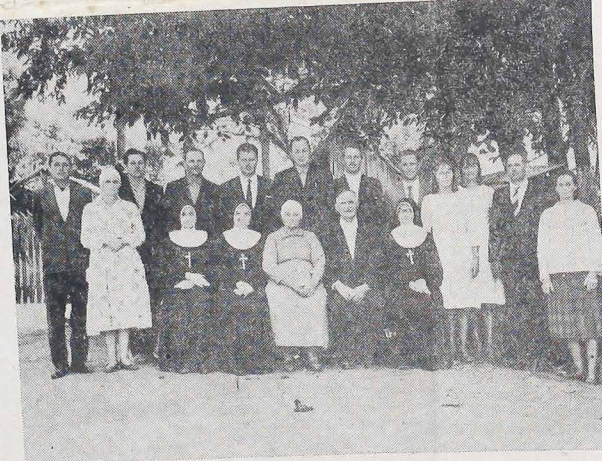
POSZUKIWANIA:

Jadwiga Brzuskiewicz zamieszkała w Polsce, we Wrocławiu, 2 Plac Konstytucji 5/6 poszukuje ojca Antoniego Obarskiego, zamieszkałego do 1929 r. w Kurytybie, ul. Colombo nr 80. Od tego czasu listy od ojca przestały przychodzić i wszelki ślad o nim zaginął. Jakiegokolwiek informacji o poszukiwanym można kierować pod powyższy adres, względnie nadać do Redakcji "Ludu".

Śp. Józef Chybior

Dnia 23 stycznia br. zmarł w União da Vitória śp. Józef Chybior, otrzymawszy przedtem św. Sakramenta. Ożeniony był z Marią z Ziolkowskich, już zmarłą. Pozostawił smutku 3 synów, 3 córki i 15 wnuków. Pogrzeb odbył się przy licznych udziałach krewnych i znajomych. Wszystkim, którzy wzięli udział w ostatniej posłudze zmarłego składają gorące podziękowania - Synowie, Córki i Wnuki.

KARTKA Z ALBUMU

Państwo Balbina i Aleksander Surmaczowie, mieszkający Rio Azul - obchodzili w dniu 4 lutego 1968 r. Złote Gody - 50-lecie pożywania małżeńskiego.

Pan Aleksander jako młody człowiek przybył do Brazylii w 1911 roku z województwa lubelskiego (Siedlce) i zamieszkał w Iwal. Pani Balbina - urodzona już tu koło Kurytyby w Barigui. Pobrali się w 1918 roku. W 1933 przenieśli się do Rio Azul i do tej pory pedzą tu żywot w pełni jeszcze sił i czerstwego zdrowia. Czcigodni Jubilaci niezwykle pogodnego usposobienia cieszą się dobrym i miennym i poszanowaniem przede wszystkim u swoich dzieci, które wychowali w

prawdziwej wierze i miłości. Obfity owoc ich małżeństwa Bóg pobłogosławił szczerze. Doczekali się osmiu synów dorosłych i siedmiu córek, z których 3 oddało się na służbę jako zakonniczki w Zgromadzeniu Sióstr Rodziny Maryi.

Dzień 4 lutego zgromadził ogromne rzesze wiernych do kościoła. Mszę św. w intencji Jubilatów odprowadził Ks. Proboszcz Jan Salańczyk. A synowie i córki przy akompaniowaniu muzyki poprzez swój śpiew umiłowali uroczystość. Oby Bóg pobłogosławił naszych Czcigodnych Jubilatów darząc ich długim żywotem. A srodowisko z Rio Azul także poprzez Redakcję "Ludu" składa Jubilatom swe

zyczenia obfitych łask bożych i pogodnych dni.

Farmacia e Drogeria Stellfeld

Matriz: Praça Tiradentes, 530
Filiais: Rua Riachuelo, 138 e FARMASIA, Travessa Oliveira, 71

Są to apteki prowadzone przez Profesorów Wydziału Farmaceutycznego, które sprzedają najtaniej w Kurytybie i są godne zaufania.

Nigdy nie jest za późno!

Gdy czytamy o życiu Polonii Zagranicznej, przekonujemy się, jak wielką rolę wśród niej odgrywa harcerstwo. Tam to właśnie młodzież przygotowuje się do wypełniania godnie swych obowiązków. Uczy się odpowiedzialności za swe postępowanie, harmonijnego współżycia z innymi, zaradności w wszelkich okolicznościach, prawdomówności, zaparcia siebie itp. Harcerstwo jest jedną z najlepszych instytucji czy organizacji wychowawczych.

Zdając sobie sprawę z nieocenionych dobrodziejstw, jakie młodzież spotyka w drużynach harcerskich, rodzice i wychowawcy dątkają wszelkimi sposobami, by tę organizację założyć. Śmiało można powiedzieć, że nie ma kraju, gdzie emigracja polonijna nie miałaby wśród siebie harcerzy i harcerzek.

W Brazylii, wśród naszej Polonii, organizacja powyższa nie interesowała Towarzystwa względnie zrzeszeń młodzieży. Nie doceniano jej. A właśnie w dzisiejszych czasach, w których młodzież przeżywa kryzys, a rodzice i wychowawcy nie mogą sobie z nią dać rady, tym bardziej koniecznym i potrzebnym staje się założenie drużyn harcerskich. Dobrze zrozumiała to Polonia paulistańska, zakładając w ub. roku drużynę harcerską męską i żeńską. To samo zrobił Księża Chrystusowcy w Jaguariawie (Parana). Nie zaszyli tej sprawy, tym bardziej, że mamy wśród nas dających się harcerzy, ludzi z dużym doświadczeniem i talentem. Oby nasze słowa przyczynić się mogły do ruszenia tej sprawy naprzód.

Z CYKLU: GÓRA NASI!

Wiesław Bartnicki, syn Lucjana i Salomei z Wyrzykowickich, którzy zginęli w czasie II wojny, otrzymał dnia 9 lutego dyplom z ukończeniem Fakultetu Prawa na Uniwersytecie Parańskim. Wiesław był siostrzeńcem zmarłego Ks. Tadeusza Wyrzykowskiego, długoletniego proboszcza w Carlos Gomes - Rio Grande do Sul. Sp. Ks. Wyrzykowski sprowadził 9-letniego siostrzeńca - sierotę do Brazylii, opłacając wszystkie studia, od szkoły podstawowej począwszy. Szkołę tę prowadziła do dziś Siostry Rodziny Maryi. Gimnazjum i liceum p. Wiesław ukończył w Erechim, u Braci Marystów. W ten sposób dzięki ofiarności Wujka i osobistej pilności - p. Wiesław dobił się zaszczytnego stanowiska - adwokata. Nowemu Absolwentowi przesyła szczerze gratulacje - Redakcja.

LUD

Alameda Cabral, 846
Caixa postal 155
Tel. 4-1057
Curitiba - Paraná
Brasil

Proprietário: Congregação da Misão
Diretor: Fe. Domingos Wisniewski
Redator: Fe. José Zając
GODZINY PRZEJĘCIE:
Od poniedziałku do piątku: od 8 do 12 i od 14 do 18. W soboty, od 8 do 12.
PRENUMERATA "LUDU" NA ROK 1968
W Brazylii i krajach poludniowo-amerkańskich... NCR\$ 7,00
W Ameryce Środkowej i Północnej... 3 dolary
W Europie, Azji, Afryce i Oceanii... 5 dolarów
Do pocztu lotniczej dopłaca się: na Brazylię... NCR\$ 8,00
Do krajów Północno-amerkańskich... 5 dolarów
Do U.S.A. ... 8 dolarów
Cena egzemplarza w Kurytybie... NCR\$ 0,20
Cena egzemplarza w S. Paulo i Porto Alegre... NCR\$ 0,30

"LUD" wysyłany pocztą lotniczą można nabyć:

São Paulo: w kiosku gazetyowym obok pocztu głównej - (Avenida São João)
W kiosku gazetyowym na stacji kolejowej LUD - (Livraria da Estação da Luz, Sagua Principal), przy wejściu do Parku Porto Alegre, w kiosku na placu Adrigo Parobé, Loin n. 3.

Brasília: można czytać naszą gazetę w "Salão Nacional e Internacional da Imprensa, da COOPER PRESS, w Brasília Imperial Hotel".

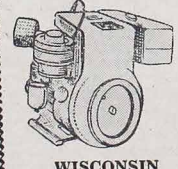
PRZEDSTAWICIELE "LUDU" ZA GRANICĄ:

- W U.S.A.: - Rev. W. Solka, St. John Kanty Prep. ERIE, Pa.
- W Argentynie: - Sr. Juan Czulkowski, Avenida Mitre, 127, Posadas, Pcia. Misiones, Stanisław Dziewa w Gobernador Rocca i Eduardo R. Krzewy, Fioricultura Oberá caie cordoba 287, OBERA Misiones.
- W Urugwaju: - Pan Franciszek Grzywnowicz, Calle Bayona, 3623, MONTEVIDEO.

PROBLEMAS DO AGRICULTOR - MÃO DE OBRA CARA - ESTIAGENS - MÁIS COLHEITAS. ELIMINE ESTES PROBLEMAS E OBTENHA LUCROS CERTOS, MECANIZANDO SUA LAVOURA.

IMAG-Implementos e Maquinas Agricolas Ltd

MOTORES DIESEL A GASOLINA DA MELHOR PROCEDENCIA
AGUARDAMOS SUA VISITA
AV. SETE DE SETEMBRO - 2428 - ESQUINA COM RUA CONSELHEIRO LAURINDO - CURITIBA MATRIZ EM SÃO PAULO
MICRO TRATOR ISEKI - LINHA COMPLETA EM EQUIPAMENTOS PARA IRRIGAÇÃO

GŁOS CZYTELNIKÓW:

ZYGMUNT WIELICZKA

Polska Ludowa, Kraj i ludzie

IV

mają żadnych kłopotów, gdyż wraz z rodzinami korzystają z bezpłatnej opieki lekarskiej, wczesną i kuracji w uzdrowiskach, mają zapewnione emerytury i wszelkie beneficie, jakie masom pracującym dała Polska Ludowa. — To bardzo ciekawe — powiadam. — A cóż się dzieje, gdy w pewnym mieszkaniu zepsuje się kurek lub instalacja sanitarna? — W takim wypadku — objaśnił Paweł — lokator winien zwrócić się do Pogotowia Miejskich Zakładów (Wodociągów), które w większości wypadków przybywa, zanim woda zatopi mieszkanie. Dla pewności jednak, zainteresowany zwraca się często do znajomego hydraulika, który po ukończeniu pracy w fabryce załatwia podobne wypadki oczywiście na własny rachunek. Ja również pracuję po fajeramce prywatnie — przynajmniej Paweł. — Daje mi to tyle, że kupiłem już sobie motocykl, nowe meble, lodówkę i telewizor.

Ale ludzie są zadowoleni, bo bez naszej współpracy, te stare budy już by się dawno zaważyły. Jest to oczywiście błąd doktrynerów, którzy tuż po wojnie kładli podwaliny naszego życia gospodarczego. — Lojalnie jednak dodaję, że stopniowo władza stara się naprawić błędy przeszłości.

Na odcinku rzemiosła np. podjęły ostatnio energiczną akcję odbudowy samodzielnych warsztatów, których właścicielom obiecuje wszystkie udogodnienia, z jakich korzysta klasa robotnicza. Poza tym dote ulgi podatkowe dla majstrów, kształcących uczniów. — Błędów przeszłości nie można jednak w krótkim czasie usunąć — stwierdził ze smutkiem Paweł przy trzecim kufelku piwa — Miejmy nadzieję, że niebawem nastąpi jednak poprawa — pocieszyłem go, po czym rozczarowałem się w przereczonym już tłumie klientów piwiarni, złożonym z wyglądu sądząc przeważnie z robotników. — Powiedział mi pan — powiadam do p. Pawła — jak to się dzieje, że wszyscy Polacy piosczą na złe stosunki, a gdziekolwiek się pójdzie, wszystkie restauracje, kawiarnie i szynki są zatłoczone do niemożliwości? — A w soboty wieczorem trudno wprost przecisnąć się przez tłum pijanych, zalegających chodnik przed wyszynkiem w hotelu "Czarnym Orłem". Skąd ci ludzie biorą pieniądze na takie bzdury co bądź kosztowne zabawy? — Pytanie moje zaskoczyło widocznie p. Pawła. Nie zastanawiał się chyba do tej pory nad tą sprawą, gdyż był wprost zdumiony, gdy powiedziałem mu, że w porównaniu z okresem przedwojennym spożycie piwa na głowę mieszkańca wzrosło z 3,4 do 21,5 litra a wódki z 0,9 do 2,4 litra rocznie. Dodałem przy tym, że tytoniu pali się dziś w Polsce trzy razy tyle, co przed wrześniem. Mój rozmówca uwierzył w te trzy dopiero po kilkakrotnych zapewnieniach, że czerpałem je z urzędowych statystyk polskich, które do wiadomości publicznej podają najsumienniejsze nawet prawdy. Paweł był mym widocznie wyraźnie zasmucony, a po drugiej chwili milczenia wyrzekł, że pijaństwo w Polsce jest chyba spadkiem po okupanie niemieckim, który świadczenie rozpalają Polaków, by ich zdemoralizować i wyniszczyć. Po dalszej zaś chwili zapytał, czy wśród pijaków pod jego — odpowiedziałem — piłacy których widziałem byli "Czarnym Orłem" widziałem dużo młodzieży, — Nie podobno — przeważnie średniego wieku, 40 do 50-letni. — Potwierdza to zatem mój pogąd na przyczynę pijaństwa w kraju. Nasza młodzież jest bowiem na ogół wrażliwsza. Cechuje ją gład nauki, chęć do pracy, zamiłowanie do sportów i życia klubowego, tak usilnie przez władze popieranego. Trafiają się też wśród młodzieży elementy mało wartościowe, lecz gdzie ich nie ma? — Przytaknął mi Paweł, gdyż jak się sam przekonałem, w dziesięciolecie między mym poylem w kraju w r. 1958 a obecnym, zachowanie młodzieży poprawiło się ogromnie, a o dawnych huligańskich wyrykach nawet pamięć zaginała. W tramwajach i autobusach młodzież ustępuje dziś w Polsce miejsca starszym, chwalebny zwyczaj, który nawet w krajach zachodnio-europejskich wyszedł już z mody. — A starsze pokolenie też trzeba potosze zrozumieć — kontynuował Paweł. — Ludność miast polskich stanowi dziś mieszaninę autochtonów z przybyszami, których wojna roztrasowała po całym kraju. Ludzie nie znają się jeszcze, nie zwalczali się z na ogół nieufnymi sąsiadkami. Coż dziwnego, że osobliwie wypęda często wartościowe nawet jednostki z ciasnych mieszkań do zadmynionych szynków, gdzie przy kufelku piwa można myślnie powrócić do rodzinnych stron? — Problem pijaństwa w Polsce rozwiąże tylko czas. Należałoby wymyśleć, a do głosu dojdzie nasza idea młodzieży — dodał Paweł z odcieniem dumy. — Za lat kilkanaście nie zobaczy pan już pijanych pod "Czarnym Orłem". — O ile dożyje — dorzuciłem.

Mimo wysiłków z mej strony Paweł osowił. Uważał może, że jako turysta nie powinien być poruszany bólaczką kraju. Nie zdążyła się na nie moja zasadnicza zgoda na jego poglądy, ani też stwierdzenie, że podczas mego kilkutygodniowego pobytu nie spotkałem na ulicach Poznania ani jednego pijaka. Rozstaliśmy się niebawem, niesłusznie na zawsze. Nigdy już nie spotkałem tego sympatycznego Bielszczanina, którego zawładzałem tyle ciekawych informacji o stosunkach w Polsce Ludowej. Nie zapomniałem go. Bo jakże nie zachować w dobrej pamięci obywatela, który nie włączył się w ogólny chór skarg, któremu egoistyczne motywy nie przesłoniły wiary w lepszą przyszłość?

Zygmunt Wieliczka
(C. d. n.)

Rzeczy Ciekawe i Prawdziwe:

Trawienie u pajków

Pajaki większość pożywienia trawia przed jedzeniem. Oblewają ofiarę przed spożyciem silnie trawiącą cieczą żołądkową, całkowicie rozpuszczając miękkie tkanki. Ich sok trawienny jest tak mocny, że pajaki niekiedy mogą pożerać drobne kregowce, jak ryby i jaszczurki, zabite uprzednio jadowitymi szczękoczułkami.

Pewien afrykański gatunek potrafi w ciągu najwyższej trzech godzin strawić prawie całkowicie rybę długości pięciu centymetrów, inny, obserwowany w niewoli, w ten sposób raczył się małymi węzami.

Przesczepienie wątroby

Tylko 2 ludzi na świecie żyje od paru miesięcy z przesczeploną wątrobą. Zdaniem lekarzy jest to zabieg trudniejszy niż przesczepienie serca. Wątroba — ten największy gruczoł człowieka — ma b. złożoną budowę i spełnia wiele nader ważnych funkcji w naszym organizmie.

Polscy uczeni prowadzą w kilku ośrodkach klinicznych doświadczenia na zwierzętach i próby kliniczne nad nowymi metodami leczenia wątroby i jej przesczepienia. Najbardziej zaawansowane są prace w Warszawie. W ciągu 2 lat polscy lekarze przeprowadzili na zwierzętach ponad 30 eksperymentalnych zabiegów transplantacji wątroby. Posługiwali się do tego celu organizmem świni, u której zabieg ten pod względem chirurgicznym jest stosunkowo łatwiejszy do przeprowadzenia. W czasie eksperymentów opracowaną technikę operacyjną tego skomplikowanego organu, jakim jest wątroba — przygotowując się do przeprowadzenia takiego zabiegu na człowieku.

Do września ub. roku wykonano na świecie ok. 25 operacji przesczepienia wątroby u ludzi. Tylko w 2 przypadkach pacjenci, na których zabiegi przeprowadzał amerykański chirurg dr Starzi z ośrodka medycznego Denver (Colorado) — żyją z obcą wątrobą parę miesięcy.

1.300 statków handlowych posiadają Sowiety

W Moskwie ogłoszono urzędowo, iż sowiecka flota handlowa posiadała w dniu 1 stycznia br. 1.300 statków w ogólnej pojemności 10 milionów ton. W ten sposób sowiecka flota handlowa znalazła się na szóstym miejscu w świecie.

Historyczne nazwiska

Na Florydzie (USA) mieszka obecnie około 10 tysięcy rodzin polskich. W North Miami mieszkają bracia, nazywający się, Władysław, Lech, Zbigniew, Czech i Andrzej Rus. Żył tam również wielu Polaków z pochodzenia, noszących sławne, historyczne nazwiska. I tak w Coral Gables mieszka pan Jagiełło, w Miami — Kopernik, Zawisza, Sienkiewicz i Henryk Dąbrowski. W Palm Beach — pani Maria Bodziewicz, w Cape Kennedy panowie: Adam Mickiewicz i Władysław Sikorski.

Żydzi w Rosji

Na podstawie informacji jakie nadchodziły ze Związku Sowieckiego, trudno było ustalić liczbę Żydów w tym kraju. Byli tacy, którzy twierdzili, że jest tam dwa i pół miliona Żydów (według spisu ludności z 1959 roku). Inni twierdzili, że liczba Żydów doszła tam już do trzech i pół miliona.

Obecnie został wydany oświadczenie rocznik statystyczny (wydawany oficjalnie) agencji "Nowosti", który ustala liczbę Żydów w Związku Sowieckim na 3 miliony.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi z rocznika, okazuje się, że przyrost naturalny wśród Żydów sowieckich wynosi ponad 50.000 osób rocznie.

Sprytna reklama

Pan Braham, 36-letni prawnik z Brisbane (Australia), którego żona urodziła pięcioraczki, zaangażował specjalną firmę usługową, która zajmując się lawiną napływającej na jego adres korespondencji. Szczęśliwy tatusz liczy, że za wyjątkowe prawo fotografowania dzieci wykaza około 100 tys. dolarów. Równie lukratywne oferty wpłynęły z fabryki mleka kondensowanego i żywności dla dzieci, wytwórni wózków dziecięcych itd. Oczekuje się, że e wplaty przekroczą 250 tys. dolarów.

Jest to suma zawrotna, ale daleko jej do wysokości "obrotów" słynnych pielęgnareczek kanadyjskich. Z samych tylko opłat za zwiedzanie domu, w którym urodziło się w 1934 r. 5 dziewczynek, uzyskano ponad 3 miliony dolarów. Doszły do tego wielotyśne sumy wpłacone przez firmy reklamujące swe wyroby ze zdjęciami pielęgnareczek.

OKULARY

BIZUTERIA

ZEGARKI

CARL R. RAEDER

Rua Riachuelo, 147
CURITIBA

AVENTALS E GUARDA - PÓS
Aventais profissionais, para médicos, dentistas, professores, escultores. Fornecemos para indústrias, armazéns, escritórios e lojas.
Preços especiais para atacado.
Atendimento pelo Rembolho Postal para qualquer localidade do Brasil.

Camisaria Pinheiro

Rua Barão do Rio Branco, N.º 5
— Fone: 4-7868 — MATRIZ
FILIAL
Rua Marechal Deodoro, N.º 471 —
CURITIBA — PARANA

"Dzielne"

Izotopy

Wobec stale rosnącego wzrostu przemytu narkotyków szwedzkie władze celne podejmują coraz to nowe środki służące do ich zwalczania.

M. in. utworzono 20 specjalnych grup operacyjnych, uprzednio specjalnie przeskolonowanych do walki z przemytem. Przeszkolono również psy, uczulając je specjalnie na zapach narkotyków. Jak wynika z raportów stały się one postrachem przemytników.

Bardzo skuteczną bronią celników jest też detektor-wykrywacz. Jest to mały przenośny aparat, który w olowianym ochroniaczu zawiera radioaktywne izotopy. Promienie, które aparat wysyła w kierunku badanego samochodu, z chwilą natknięcia się na obcą materię w samochodzie, powodują drażnienie wskaźniki na specjalnym zegarze. Wskazuje on w ten sposób celnikowi miejsce, w którym należy szukać ukrytych narkotyków.

KĄCIK LEKARSKI:

Teoria o dwóch mózgach człowieka

Współczesna nauka coraz bardziej podważa przekonanie, że człowiek ma tylko jeden mózg. Postępy neurofizjologii dostarczają wiele nowych dowodów na to, że w czasie człowieka (a również i wyższych zwierząt) znajdują się właściwie dwa mózgi, działające prawie niezależnie od siebie.

Wiadomo już od kilkunastu lat, że człowiekowi można operacyjnie usunąć jedną półkulę mózgu, to zaś nie przeszkadza mu, aby po pewnym okresie adaptacji mógł zachowywać się, jakby miał cały mózg.

Innych dowodów dostarczyły osoby, którym rozcinało chirurgicznie połączenia nerwowe między obiema półkami mózgu. Okazało się, że każda z oddzielnych półek zaczyna spełniać zadanie całego mózgu, czyli człowiek miałby wtedy jakby dwa oddzielne mózgi.

Ku zdziwieniu badaczy stwierdzono, że nawet każda z tych półek wykazuje zdolności samodzielnego myślenia, nie zawsze idącego tym samym torem, co półka sąsiadna. A więc człowiek ma wtedy dwa źródła myślenia, czyli jak gdyby dwie różne osobowości.

Badania tego rodzaju prowadzi od pięciu lat psycholog amerykański dr M. Gazzaniga na Uniwersytecie Kalifornijskim w Santa Barbara wspólnie z psychologiem dr R. Sperry z Kalifornijskiego Instytutu Technologii, który ma za sobą już 12 lat podobnych badań nad małpami.

Uzupełnieniem ich prac są badania prowadzone przez dwóch neurochirurgów z kalifornijskiej Wyższej Szkoły Medycznej P. Volga i J. Bogena, którzy przeprowadzili wiele operacji rozdzielania półki mózgu człowieka w ciężkich przypadkach epilepsji (padaczki).

Dr Gazzaniga, który wiele z tych przypadków poddawał dokładnej analizie, stwierdził, iż u dziesięciu osób nie było po operacji żadnych objawów zaburzeń inteligencji, temperamentu czy osobowości — u czterech jednak osób znalazł zaburzenia wzrokowe. Mianowicie gdy jakiś obraz pokazywał tak, że rejestrowała go tylko prawa półka, badana osoba nie była w stanie powiedzieć, co widzi.

* * *

Wynika to stąd, że choć obie półki mózgu są podobne i mogą działać niezależnie, to jednak ośrodek mowy znajduje się w lewej półce. Ciekawe, że osoba ta widziała i zdawała sobie sprawę z tego, co widzi, nie mogła tylko o tym opowiedzieć.

Badania te nie tylko otwierają nowe drogi do poznania tajemnic wyższych czynności nerwowych człowieka oraz do skutecznego leczenia chorób mózgu, ale i rysują perspektywy fantastycznych możliwości wpływania na psychikę człowieka.

(D. Z. C.)

Paczki PEKAO DO POLSKI

Najtaniej, najszybciej i najsprawniej
otrzyma Rodzina i Przyjaciele w POLSCE

POMOC

przez PACZKI PEKAO tak zw. "DO WYBORU" oraz
PACZKI SPECYFIKOWANE wg. katalogu.

PEKAO posiada Paczki: żywnościowe, ze świeżymi owocami, słodyczkami, upominkami dla Pań, Panów i Dzieci, maszyn do szycia, maszyn dziewiarskich, lodówek, sprzęt motorowy itp. samochody, motocykle, opony, materiały budowlane, włókiennicze, inwentarz żywy itp. krowy, świnię, wiegel, koks, meble i wiele innych rzeczy...

WIELKI ASORTYMENT LEKARSTW
AMERYKANSKICH
GOTOWE DO ODBIORU APARTAMENTY
I DOMKI

Po informację i Katalogi należy zgłaszać się do:

PRZEDSTAWICIELKI Upoważnionej przez
PEKAO New York,p. Haliny BERGMAN,
SAO PAULO

Caixa Postal Nr 5127, Tel.: 52-87-29

ŻYWNOCIOWE PACZKI ŚWIĄTECZNE

PEKAO

Nr 69 — \$ 10.00

Nr 72 — \$ 13.00

Nr 73 — \$ 17.00

Nr 86 — \$ 15.00

Nr 87 — \$ 10.00

Z GWARANCJĄ DOSTARCZENIA NA WIELKANOC

MUSZĄ BYĆ ZAMÓWIONE DO DNIA 23-GO MARCA

Zamówienia przyjmuje

PEKAO Trading Corporation,

25 BROAD STREET

NEW YORK, N. Y. 10004

ORAZ MIEJSCOWI PRZEDSTAWICIELE

Lekarze:

Dr LUDWIK RYDYGIER
Mówi po polsku. 4 lata praktyki w szpitalach USA...

DR. AUGUSTO KISZKA
CLINICA MEDICO CIRURGICA
Medico do Hospital Bom Jesus...

DR GABRIEL NOWICKI
Diplom Uniwersytetu Paraskiego
Był Profesorem Uryw. Paraskiego...

KĄCIK RODZINNY:

Środowisko domowe kształtuje człowieka

Znany amerykański architekt - Frank Lloyd Wright, powiedział kiedyś: "Człowiek buduje sobie dom, ale dom kształtuje człowieka..."

Należy zatem poświęcić o wiele więcej troski planowaniu mieszkania, pokoju, zestawu przedmiotów i rzeczy...

Dorośli nie powinni kierować się tylko własnymi upodobaniami, ale również i życzeniami dzieci. Zbyt "fantazyjne", wybujałe życzenia dziecka można zawsze skorygować...

Jeśli sytuacja finansowa pozwala nam na wydatkowanie większych sum pieniędzy, nie kierujemy się snobizmem. Nie kupujemy rzeczy tylko z punktu widzenia wyśtafności...

Dzieci rosną szybko i dojrzewają. Niektórzy rodzice urządzają pokój dziecinnym tak, jakby dziecko miało pozostać zawsze tylko małym dzieckiem...

I tak: póki na zabawki, można z biegiem czasu zamienić na książki. Słóż w pokoju dziecinnym powinien być duży, normalny. Można kupić krzesło, które poprzez regulowanie wysokości...

Rady dla Gospodyń

KLUSKI PO CZESKU

- 3 łyżki masła
3 jajka
1 filiżanka mleka
3 filiżanki mąki
1 łyżeczka soli
8 skibek wysuszonego chleba

1/3 filiżanki masła.
Ucieramy masło, stopniowo dodając po jednym jajku aż się zrobi jednolita gładka masa...

mianym masłem lub skibkami.

GRZANKI - DODATEK DO WARZYW

Bułka, 1 szklanka mleka
jajko, tłuszcz do smażenia
Czerstwe bułki pokroić w plasterki grubości 1 cm...

Grzanki do warzyw przyrządzać również tym samym sposobem...

Szpitala:

CASA DE SAÚDE DR. MOYSES PACIORNIK
PORÓDZIE - OPERACJE
Rat. rozpoczynane i leczenie Rua Lourenço Pinto, 83

CASA DE SAÚDE DR. COMINES DA ROCHA

KLINIKA OGÓLNA
Porodzie, operacje - Choroby niewłazne - "Bale X" - Choroby wewnętrzne

Adwokaci:

DR LUCJAN KASPRZAK
Praca Osório, 45, 1.º and. 105.
Załatwia wszelkie sprawy adwokackie.

Escritório "DR. PACHECO NETO"
DR BOLESŁAW SŁIWIŃSKI
Załatwia sprawy cywilne, handlowe, karyminalne, rolnicze i naturalizacje

DR EDWARD ŻELAK
Załatwia sprawy cywilne, handlowe, karyminalne, rolnicze i naturalizacje

Dr Stanisław Bundyra
Członek Związku Adwokatów w Brazylii
Załatwia wszelkie sprawy sądowe: cywilne, handlowe, i prawnicze jak: Inwentarze, mieszkanlowe, upadłościowe, itp.

DR LEOPOLDO ANTONIO SOKOLOWSKI
Sprawy cywilne, karyminalne, inwent. i naturalizacje

Edif. IV - Nova Barão - Edif. IV - c/503.
Telefones: 33-9405 - SÃO PAULO

PAULO FILIPAK
ADVOCADO
Causas civis e comerciais. Inventários e Capital e do Interior.

FELIKS GOLAS
CONTADOR
Registro de firmas na Junta Commercial, contratos, districatos, declaracoes de imposto de renda.

Dentyści:

DR STANISŁAW PUCHALA

DR WINCENTY FLENIK
Godziny przyjęć: od 8 do 11 i od 2 do 6.
Rua Voluntários da Pátria, 620 - Curitiba.

CIRURGIÃO - DENTISTA
SÃO PAULO
Rua Guaianas, 357 - 1.º andar

Dra. Laryssa Brylinskyi
Dentista
Senhoras e Crianças
Dr. Murici, 650 - Conj. 13 1.º andar.

DR. RENATO CESAR DA ROCHA - MÉDICO
Clínica Geral - Partos - Operações
Molestias de Senhoras

Retificadora BRASPOL LTDA.
Odnawiamy wszelkie typy motorów samochodowych.
Robota gwarantowana i szybka.

Uśmiechnij się...

WSRÓD POCHLEBCÓW
- Prawda, że nasz szef jest wspaniałym człowiekiem i doskonałym organizatorem?

MALUTKA GOSPODYNI
- Kasiu - pyta mój dziadeczek wsiadł do samochodu z tyłu?

SZCZĘŚCIE
- Karolu - mówią ojciec do syna - o tym, co to jest prawdziwe szczęście, dowiesz się dopiero wtedy, gdy się ożenisz.

PRZYZCZNA PŁACZ
Dwóch malców bawił się warszawskim podwórkiem. Jeden z nich płacze.

- Doprawdy?!
- Tak... Tylko wtedy będzie już za późno.

Rádio Cambijú Ltda.
ZY 5-27 - Kc/s - 1950 - A VOZ CATOLICA DO PARANA
Boas música, Clube dos Sócios, Três em Família...

FARTUSZKI - PŁÓTNA - "MALHAS" - PONCZOCHNI
RĘCZNIKI - KOSZULE
Przed zakupem prosimy zbadać ceny w
Casa Hoffmann

JĘDRZEJ SPECIALNYCH

dził więc tylko ramię przez otwór i zbadał zawartość po omacku. Natknął się na mój mundur marynarski, ale wyciwał guziki wojskowe, nie powziął podejrzenia i nie zainteresował się jego kolorem.

Umieszczono mnie w baraku chorych na żołądek. Panowała tu zasada - o której byłem uprzedzony już w obozie - że chorzy nowoprzybyli nie otrzymują nic do jedzenia przez pierwsze 48 godzin...

Administracja obozu była w rękach polskich Volksdeutscheów. W masie jeńców, jaką Niemcy zagarnęli, znalazła się z natury rzeczy też i pewna liczba ludzi starych i podłych, którzy poszli w służbę Niemców jako donosiciele...

Barakiem, do którego mnie przydzielono, administrował starszy polski porucznik, oficer rezerwy, obywatel miasta Poznania, o pięknym polskim nazwisku, ale Volksdeutsch.

Zaraz po przyjeździe stawilem się przed jego obliczem, by załatwić formalności, wpisać się do jakichś papierów, otrzymać przydział łóżka,

urodzonych na obszarze Polski pod okupacją niemiecką. Sołtysy w grudniu 1939 roku w ręce Niemców. Niemcy odesłali ich do oboj jeńców u siebie i wtedy ci, którzy byli oficerami, przyznali się do Ci, którzy występowali w Ostaszewie jako oficerowie...

Obóz w Sandbostel nie był bynajmniej pozbawiony amatorów muzyki. Była tu liczna gromada tych, co już uciekać próbowali lub ucieczki się szykowali. Rej wodzili między nimi marynarze, których w Sandbostel spora grupa. Między innymi spotkałem tu podporuczków Jagusiewicza i Broniewicza...

Mało było w Sandbostel warunków do ucieczki "fortelek", bo silny obozem w obozie - wyszedłszy z polskiego "offlagu" człowiek jeszcze w obrębie miasta jeńców wojennych - więc tutaj też ucieczkowe koncentrowały się na budowaniu podkopów.

Jeden z podkopów, długości kilkudziesięciu metrów, zaczynał się w jednym z baraków przy drutach zewnętrznych i wiodący podtami w pole, został ukończony zrobieniem wyłotu w miejscu bardzo brym, bo osłoniętym małymi krzakami. Niestety, akurat był to dzień pełny księżycy.

Było to wkrótce przed naszym przyjazdem. Pierwszy wyco się podporucznik Lucus Masłocha, z zawodu oficer marynarki, bardzo obrotny i odważny, a zarazem wesół człowiek.

Masłocha wstał i podniósł ręce do góry. Wtedy żołnierz wstał też, podszedł do niego, przyłożył mu lułę karabinu do piersi, zrywając go i wystrzelił

